

Haarlem

Gemeente Haarlem

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

Aan de gemeenteraad van Haarlem

Datum 6 februari 2018
Ons kenmerk 2018/37720
Contactpersoon C.M.C. Konijnenbelt
Doorkiesnummer 023-5113064
E-mail ckonijnenbelt@haarlem.nl
Onderwerp evaluatierapport Referendumcommissie over referendum parkeerbeleid

Geachte raad,

De referendumcommissie heeft een evaluatierapport opgesteld over het referendum over de modernisering van het parkeerbeleid. Het college is gevraagd hier een reactie op te geven ten behoeve van de bespreking van de evaluatie in commissie en raad.

Het referendum was het eerste dat plaatsvond onder de huidige referendumverordening, een dikke acht jaar na vaststelling van de verordening. Daarvóór heeft begin jaren negentig wel een referendum plaatsgevonden maar dat was inmiddels erg lang geleden en onder een andere regeling. Het was dus voor Haarlem een eerste ervaring. Dat gegeven en het feit dat de verordening al behoorlijk oud is, vraagt om een evaluatie. Het is goed dat de Referendumcommissie dat heeft gedaan, vanuit haar eigen rol en bovendien ook vanuit haar ervaring met andere gemeentelijke referenda.

In grote lijnen kunnen wij ons vinden in de conclusies en aanbevelingen in het rapport. Het hele proces is ondanks de tijdsdruk goed verlopen, door grote inzet en flexibiliteit van zowel de leden van de Referendumcommissie als medewerkers van de griffie en van verschillende afdelingen van de ambtelijke organisatie. Meer ruimte in het proces en coördinatie door één projectleider zijn echter nodig om een volgend referendumproces soepeler te laten verlopen. Het is ook duidelijk dat de Referendumverordening moet worden aangepast. Wij zullen aan de hand van de bespreking in commissie en raad en in overleg met de Referendumcommissie daarvoor een voorstel aan u voorleggen. Ook de bijbehorende subsidieverordening kan dan meteen worden aangepast en beter in lijn worden gebracht met de Algemene Subsidieverordening.

Hieronder gaan wij nader in op een aantal punten.

Waarover kan een referendum gaan?

In de huidige verordening zijn er drie categorieën waarover een referendum kan worden aangevraagd: een voorgenomen raadsbesluit, een genomen raadsbesluit of een ander onderwerp. Voor elk daarvan geldt dat het de hele stad moet aangaan. Zonder een advies te willen geven hieromtrent kunt u zich als raad in het kader van deze evaluatie afvragen of u alle drie de categorieën wilt handhaven als referendabel.

De Referendumcommissie stelt voor in artikel 1, onder a, de toevoeging te schrappen dat een onderwerp de hele stad moet aangaan. De bedoeling van deze toevoeging was om te vermijden dat er een referendum wordt gehouden over een besluit of onderwerp dat maar een beperkt deel van de bewoners aangaat, omdat het referendum daarvoor een te zwaar middel is. Door de toevoeging te schrappen, wordt dat wél mogelijk. Het is aan u te bepalen of u hierin de aanbeveling van de Referendumcommissie volgt en daarmee het bereik van de Referendumverordening uitbreidt.

Beoordeling inleidend verzoek

Onder de huidige verordening adviseert de voorzitter van de raad over het inleidend verzoek. Op diens verzoek heeft de Referendumcommissie hierover aan hem geadviseerd, in het bijzonder over de vraag of het verzoek geheel of deels zou moeten worden afgewezen omdat hierin ook belastingen en tarieven werden bepaald. De Referendumcommissie beveelt aan de gehele advisering rechtstreeks door haarzelf te laten doen. Het college meent dat het goed is dat de Referendumcommissie wordt gevraagd haar licht te laten schijnen over een inleidend verzoek maar meent dat het nuttig is de rol van de raadsvoorzitter hierin niet te veranderen. De Referendumcommissie heeft in zekere zin een eigen belang in dezen en zal daardoor mogelijk eerder geneigd zijn positief te adviseren.

Digitale handtekeningen

Om de door de Referendumcommissie terecht gevraagde duidelijkheid te verschaffen over de mogelijkheid digitale handtekeningen te gebruiken, stellen wij het volgende voor. Degenen die een referendumverzoek willen ondersteunen kunnen dat digitaal doen met gebruikmaking van hun DigiD. Wie dat niet kan of wil, kan op het stadhuis of in de Publiekshal een handtekening komen zetten. Daarbij wordt hem of haar gevraagd zich te legitimeren. Aan de hand van de DigiD dan wel het legitimatiebewijs kan meteen eenvoudig en zonder twijfel worden vastgesteld of iemand kiesgerechtigd is volgens de referendumverordening. Een aparte beoordeling van handtekeningenlijsten is dan niet meer nodig.

Informatieverstrekking over het onderwerp

De Referendumcommissie heeft onder meer tot taak erop toe te zien dat de informatie die de gemeente in het kader van het referendum verstrekt neutraal is. Wij ondersteunen dit principe. Tegelijk menen wij dat een bestuurder wel de ruimte moet krijgen om uit te leggen wat de overwegingen zijn om tot het besluit te komen

Haarlem

2018/37720

3

waar het referendum over gaat en ook als politicus moet kunnen deelnemen aan het debat. Het kan niet de bedoeling zijn dat alle raadsleden wel volop kunnen meediscussiëren maar de collegeleden niet. Dat geldt nog eens temeer als het om een voorgenomen besluit gaat. Burgers hebben er recht op te weten welke belangen en argumenten in de discussie door zowel raad als college worden afgewogen. Voor ambtenaren is dit anders; zij dragen geen politieke verantwoordelijkheid en mogen daarom alleen technische vragen beantwoorden.

Advisering over de vraagstelling

De Referendumcommissie adviseert over de vraagstelling, omdat de formulering daarvan heel nauw luistert. Zij wijst er dan ook terecht op dat amendering van de voorgestelde vraagstelling onverwachte en onbedoelde consequenties kan hebben. Wij begrijpen het voorstel om daarom de Referendumcommissie de gelegenheid te geven ook tijdens de raadsvergadering hierover te adviseren. We zien daarbij echter ook het risico dat de Referendumcommissie onbedoeld onderdeel wordt van het politieke proces. Ons advies is daarom de Referendumcommissie wel te vragen mee te denken over eventuele wijzigingen van de voorgestelde formulering maar dan tijdens de bespreking in de raadscommissie. Daar komen normaal gesproken alle aspecten en argumenten over tafel, zodat de Referendumcommissie ook op al die punten haar advies kan geven. In de – besluitvormende – raadsvergadering is dat dan niet meer nodig. In het geëvalueerde referendumproces was dit niet mogelijk, doordat de raad besloot het referendum op een relatief vroege datum te laten plaatsvinden. Hierdoor is dit besluit direct in de raad besproken, zonder voorafgaande commissiebehandeling. Als het advies van de Referendumcommissie wordt gevolgd om zo'n tijdsdruk een volgende keer te vermijden, zal het punt wel in de raadscommissie worden besproken en zou in dat gesprek ook ruimte moeten zijn voor advisering door de Referendumcommissie.

Het subsidieproces

De Referendumcommissie wijst erop dat de termijnen in het subsidieproces erg kort waren, ingegeven of genoodzaakt door de datum, waardoor onder andere een bezwaarschrift pas na de datum van het referendum kon worden behandeld. Wij herkennen dat er problemen ontstonden door die termijnen. De Referendumcommissie is ook van mening dat er binnen de ambtelijke organisatie geen adequate procedure en taakverdeling bestaat. Wij wijzen erop dat wij jaarlijks vele subsidieaanvragen afhandelen en het interne proces daarvoor loopt uitstekend. Dat het in dit proces wat stroef verliep had enerzijds te maken met de al genoemde korte termijnen en anderzijds met de niet steeds duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden tussen de Referendumcommissie en het college. Een duidelijke accounthouder een volgende keer, in de persoon van de projectleider, zal daarbij ook helpen. Wij adviseren duidelijke afspraken te maken, al dan niet in de vorm van een draaiboek, over de genoemde taakverdeling. Ook adviseren wij de subsidieverordening te wijzigen. Hij is - zoals de Referendumcommissie al opmerkte - onder grote druk opgesteld en past nu toch niet helemaal goed in het Haarlemse systeem met de Algemene subsidieverordening. Daarbij komen dan waarschijnlijk diezelfde vragen aan de orde over de verdeling van taken. Een mogelijkheid is dat de Referendumcommissie inhoudelijk adviseert over de criteria

2018/37720

4

voor toekenning in de verordening en dat het college vervolgens volledig verantwoordelijk is voor de uitvoering, met de Referendumcommissie waar nodig in een adviserende rol. Lastig punt is namelijk dat de Referendumcommissie geen formele besluiten kan nemen en dus niet zelf kan beschikken.

Dit zijn de belangrijkste punten waarop we u onze visie willen meegeven. Wij wachten de discussie in uw raad af en zullen als gezegd dan een voorstel maken voor aangepaste verordeningen en zo nodig voor een draaiboek of werkafspraken.

Hoogachtend,

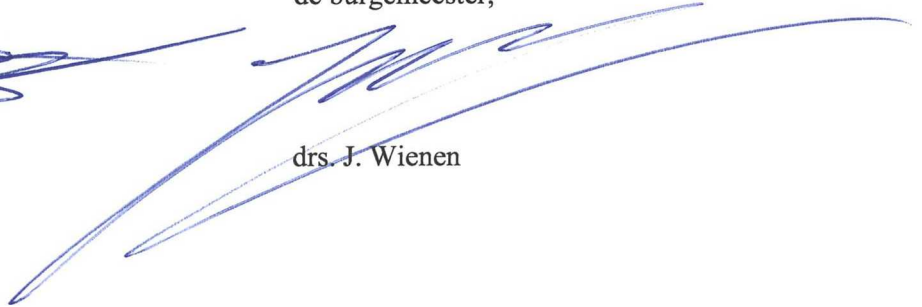
Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

J. Scholten

drs. J. Wienen